

16 DET FORSØMTE LEDERSKAB

CLASSROOM MANAGEMENT SKAL STOPPE UROEN I DE DANSKE SKOLEKLASSER

06 HØFLIGHEDSKRISE
HVORDAN GØR VI BØRN TÅLELIGE?

20 UDEN STRAF INGEN SKOLE
...MEN DET ER BLEVET SVÆRERE AT STRAFFE

24 VIL DU HAVE
EN FLEKSIBEL VIRKSOMHED?

LEDEREN SOM JOKER

AF LARS QVORTRUP

* Hvordan leder man en klasse, en skole eller en universitets-skole?

Fælles for dem er, at de er det, der i managementsproget hedder "lærende organisationer": De tilegner sig viden, formidler viden og producerer viden.

Men hvordan leder man lærende organisationer?

Ledelse er per definition ydre påvirkning. Det eneste virkemiddel er beslutninger. Ledere beslutter noget for eller på vegne af andre. Men mens man sikkert godt kan lede soldater, så de går i takt, eller samlebåndsarbejdere, så de følger akkorden, rummer forestillingen om at lede til læring en selvmodsigelse. Jeg kan godt beslutte, at fra i morgen er der gratis frugt i kantinen. Men jeg kan ikke beslutte, at nu skal skolen lære. Ikke så det har effekt i hvert fald.

Forklaringen er, at læring er en proces, som den lærende selv skal gennemføre. Man kan ikke "påføre" andre læring.

"JOKEREN INDGÅR I SPILLET PÅ SAMME MÅDE, SOM SORTEPER GØR."

Jo, man kan naturligvis beslutte, at der nu skal gennemføres medarbejderkurser, og man kan måle medarbejdernes performance, indtil alle bliver blå i hovedet. Men om medarbejderne og organisationen faktisk lærer noget af disse kurser, er – til mange kursusarrangørers fortvivlelse – hinsides deres beslutningskraft.

Dette er altså den grundmodsatning, som enhver leder af en lærende organisation skal tackle: På den ene side er læring en selvberørende proces, på den anden side er ledelse udøvelse af beslutninger. Hovedspørgsmålet for dem, der som ledere ønsker, at deres organisation skal være lærende, er derfor, hvordan der bygges bro over denne modsætning.

Det er der mange svar på, men ét svar er, at for at lede læringsprocesser, må man som leder spille en dobbeltrolle. Man skal både være i og uden for organisationen. Et af nøglebegreberne for den leder, der lægger vægt på læring – ja måske et nøglebegreb for en hvilken som helst leder – er derfor begrebet om jokeren. Jokeren er det kort i spillet, som både er en del af spillet og er uden for spillet. Jokeren indgår i spillet på samme

måde, som Sorteper gør. Han hører til i spillet, samtidig med at han også ophæver alle andre af spillets regler.

En afgørende forudsætning for at understøtte klassers og skolers – herunder universitetsskolers – selvoverskridelse, det vil sige deres selv-transcendens eller læring, er, at man kan placere sig på begge sider af organisationens grænse: Indenfor og udenfor. For hvordan kan klassens og skolens optik på én gang lukke sig om sin egen læring og åbne for nye iagttagelser? Hvordan kan den både bekræfte sig selv og overskride sin egen selvbekræftelse? Det kan den ved at have et medlem, der både er i og uden for organisationen.

Dette er en vigtig lederopgave. På den ene side skal lederen være en del af organisationen, det vil sige kende den indefra. På den anden side skal hun være uden for organisationen, for kun herfra kan hun se, hvad organisationen ikke selv kan se.

For at kunne spotte organisationens læringsbehov må lederen stå uden for organisationen, for kun herfra kan hun overskride organisationens videnshorisont. Den, der kun er inden for organisationen, risikerer – ligesom antropologen – at blive så "nativ", at hun kun kan se det, som stammen selv kan se. Lederen af en lærende organisation skal med andre ord stå uden for organisationen, for eksempel helt banalt ved at beskæftige sig med andre ting, læse bøger, tilegne sig nye teorier, give sig tid til at tænke strategisk og ikke bare løse ad hoc opgaver, holde sig åben for nye perspektiver.

Men samtidig er læring en selvforandringsproces. Læring kan kun den lærende selv i kraft af sine egne læringsressourcer gennemføre. Her må lederen med andre ord træde ind i organisationen og være en del af den. Hun kan ikke påtvinge den læring ude- eller oppefra.

Dette er derfor det store krav til klasse- og skoleledelse. Lederen skal være joker: Hun skal på én gang stå uden for spillet og samtidig være et integreret element i det. Kun herigennem kan hun være den leder, der understøtter organisationens læring: På den ene side indgår hun i organisationens selvudvikling, på den anden side distancerer hun sig fra den ved at stimulere den udefra.

Dette kan lyde som et paradoks, for ophæver det ene krav ikke det andet? Det er muligt, men i så fald må man sige, at ét af kravene til lærere og ledere er, at de kan håndtere paradokser. Vise empati, samtidig med at de stiller krav. Anlægge et visionært perspektiv, samtidig med at de identificerer sig med kollegerne. Være kammerater, samtidig med at de også manifesterer, at de spiller en anden rolle. På én gang stå udenfor og være indenfor. Påtage sig jokerens rolle og skæbne. ■

”Projektarbejde bliver kritiseret for at føre til kaotiske undervisningssituationer og lavere fagligt niveau. Nye it-baserede undervisningsprogrammer indeholder hjælp til at organisere undervisningen og til at sikre det faglige niveau.”

JEPPE BUNDSGAARD I ARTIKLEN ’COMPUTEREN OVERTAGER STYRINGEN’ SIDE 12

06 HØFLIGHED SOM FILTER

Vi elsker det naturlige og uforfalskede. Men hvor går grænsen mellem det naturlige og uciviliserede, når det gælder børn. **Der er behov for, at høfligheden** kommer ind i pædagogikken igen og sikrer, at naturligheden bliver til at holde ud.

12 COMPUTEREN OVERTAGER STYRINGEN

En række nye computerprogrammer er **designet til at hjælpe læreren med at undgå kaos** og sikre fagligheden, når eleverne laver projektarbejde. Men det kræver, at læreren kan finde sin rolle i samspillet med computeren.

16 DET **FORSØMTE** LEDERSKAB

Med nogen forsinkelse er *classroom management* kommet på dagsordenen herhjemme. **Classroom management giver læreren redskaberne** til at sætte en stopper for uroen i klassen, mener to DPU-professorer.

20 **INGEN** SKOLE **UDEN** STRAF

Skolens straffemetoder er stort set de samme som for 50 år siden. Men autoriteten til at straffe er ikke længere entydigt placeret hos lærere, og det gør det sværere at straffe eleverne, forklarer **Hanne Knudsen**.

24 FLEKSIBILITET KRÆVER STABILITET

Unge mennesker er ikke nødvendigvis arbejdsmarkedets mest omstillingsparate. Det kræver nemlig erfaring og stabilitet at være fleksibel. Flexibilitet kræver et rodnet, og det har erfarne medarbejdere, skriver **Jakob Krause-Jensen** i kommentaren.

ASTERISK NR. 38, DEC 2007 - JAN 2008

REDAKTØRER Lars Qvortrup (ansv.)
og Claus Holm

REDAKTIONSKOMITÉ Martin Bayer, Lars Geer Hammershøj,
Henrik Nitschke, Tine Fristrup,
Eva Gulløv og Søren Langager.

KORREKTUR Kirsten Kovacs

REDAKTIONENS ADR. Danmarks Pædagogiske Universitetsskole,
Tuborgvej 164, 2400 København NV

KONTAKT TIL REDAKTIONEN E-mail: asterisk@dpu.dk
Telefon: 88 88 90 59

ABONNEMENT **Abonnement er gratis og kan bestilles på**
www.dpu.dk/asterisk

DESIGN 1508 A/S

FORSIDE 1508 A/S

TRYK Scanprint A/S

ISSN NR. 1601-5754

OPLAG 16.800

Skab bedre møder

Hvad skal der til for at holde korte, fokuserede og produktive møder? Hvad er en god mødeleder? Og hvordan afbryder man en kollega på en høflig måde?

Kurset udbydes 15. januar i København og 18. februar i Århus.

Pædagogiske læreplaner

Hvordan udvikler man en legebaseret småbørnsdidaktik? Betyder indførelsen af læreplaner, at daginstitutioner kommer til at ligne skolen? Hvordan evaluerer man læreplaner?

Kurset udbydes 12. marts i Århus.

Pædagogik for miljømedarbejdere

Hvorfor følger borgerne ikke de miljøanvisninger, vi giver? Hvordan skaber man engagement og deltagelse i lokale miljøspørgsmål? Hvilke pædagogiske metoder fremmer borgernes inddragelse?

Kurset kan rekvireres.

Specialistuddannelsen i pædagogisk psykologi

Et uddannelsesforløb for autoriserede psykologer udviklet i samarbejde med Dansk Psykologforening.

Modulet Gruppepsykologi udbydes i april.

Filosofisk vejledning og praktisk kundskab i professionsuddannelser og konsulentarbejde

Vil du styrke din evne til og muligheder for at arbejde med den etisk-eksistentielle dimension inden for vejlednings- og konsulentarbejde?

Kurset udbydes i foråret.

Undervisning i dansk som andet- og fremmedsprog

Efteruddannelsesprogram for lærere ved sprogcentre og andre, der underviser unge og voksne i dansk.

Kurserne kan rekvireres.

Mastermoduler som kursusforløb

DPU's masteruddannelser er modulopdelte - de enkelte moduler kan gennemføres som efteruddannelsesforløb (enkeltmoduler).

DPU FÅR NY DEKAN

Den nuværende rektor for Danmarks Biblioteksskole, Lars Qvortrup, bliver ny dekan på DPU. Lars Qvortrup er magister i sprog- og medievidenskab og har tidligere været blandt andet professor i medievidenskab på Aalborg Universitet og på Syd-dansk Universitet og direktør for forskningscentret Knowledge Lab. "Med Lars Qvortrup får DPU en leder, der har stor indsigt i både forskningsledelse og samarbejde med et bredt spektrum af institutioner i samfundet", siger rektor Lauritz B. Holm-Nielsen, Aarhus Universitet.

→ Læs mere på: www.db.dk/ombiblioteksskolen/medarbejdere

Foto: iStockphoto

HANDICAPPEDE BLIVER HOLDT UDE

Danmark ligger dårligt, når det drejer sig om ligebehandling af handicappede. Det viser en ny undersøgelse, der sammenligner de fire nordiske lande. Det er forskningsprojektet Nordisk Inklusion med forskere fra Danmark, Norge, Sverige og Island, der står bag sammenligningen af landenes evner til at integrere handicappede. Charlotte Ringsmose fra DPU har stået bag undersøgelsen i Danmark. Hun siger: "Der er stor forskel mellem landene på de muligheder, handicappede mennesker har for at deltage. Man kan sige, at der er skabt et parallelsamfund i Danmark".

→ Læs mere på www.dpu.dk/nyheder

DPU STYRKER SAMARBEJDET MED KINA

Danmarks Pædagogiske Universitetsskole har indgået en aftale om forskerudveksling med Peking University. Universitetet er det førende i Kina og blandt de 15 bedste i verden. Fremover kan forskere fra DPU tage på udvekslingsophold på Peking University, ligesom kinesiske uddannelsesforskere kan tage på udvekslingsophold på DPU. "Vi går efter at gøre os selv bedre ved at indgå samarbejdsaftaler med de bedste inden for vores område", siger Arne Carlsen, direktør for internationalisering ved DPU.

→ Læs mere på www.dpu.dk/nyheder

Foto: iStockphoto

MERE FOKUS PÅ LÆGERS UDDANNELSE

Virkningerne af speciallægereformen er blevet undersøgt af Danmarks Pædagogiske Universitetsskole. Undersøgelsesresultaterne peger på, at de yngre læger oplever større sammenhæng mellem arbejde og uddannelse end tidligere. Derudover viser undersøgelsen, at udfordringerne til de yngre læger oftere end før reformen modsvarer deres kompetencer. Formålet med forskningsprojektet har været at undersøge reformens indflydelse på sygehusenes uddannelsespraksis.

→ Læs mere på www.dpu.dk/nyheder

NY ADJUNGERET PROFESSOR VED DPU

Tidligere direktør ved OECD's Center for Uddannelsesforskning og Innovation, Jarl Bengtsson, er blevet adjungeret professor i international uddannelsespolitik ved DPU.

Jarl Bengtsson er æresdoktor ved Stirling University og har en omfattende publikationsliste med bidrag inden for områderne uddannelsesøkonomi, livslang læring, uddannelsespolitik og hjerneforskning.

→ Læs mere på www.dpu.dk/nyheder

HVAD ER FORMÅLET MED SKOLEN?

Et af de mest indflydelsesrige danske forsøg på at besvare dette spørgsmål stammer fra 1981, hvor K.E. Løgstrup holdt et foredrag om Skolens formål. Foredraget har præget de sidste 25 års tænkning om skolen og dens opgave. DPU afholdt fredag den 23. november et seminar med det formål at trække trådene fra Løgstrup til i dag.

En række foredragsholdere fra forskellige fag og institutioner gav indblik i Løgstrups tænkning og udblik til den aktuelle diskussion om skolen og dens uddannelses- og dannelsesmæssige opgave og formål.

→ Se og hør videooptagelser af alle foredrag på www.dpu.dk/logstrup

HØFLIGHED SOM

Vi elsker det naturlige og uforfalskede. Især når det gælder børn. Men det er ikke altid en fornøjelse at være i selskab med Det naturlige Barn. Der er behov for, at høfligheden kommer ind i pædagogikken igen og sikrer, at naturligheden bliver til at holde ud.

FILTER

* Når vi finder en person ufordærvet i sit væsen, finder vi personen naturlig. For så er enhver påtagethed væk. Autentisk kalder vi sådan en person. Men vi finder også den modsatte opfattelse af det naturlige; som et udtryk for en primitiv adfærd, vi ikke vil finde os i, fordi den falder uden for det, vi opfatter som civiliseret adfærd. Det moderne, naturlige barn er nogle gange nemt at omgås, fordi det er så uforfalsket - andre gange ganske u-udholdeligt.

Lektor Lars Geer Hammershøj, Institut for Pædagogisk Filosofi, ser en tendens til, at vores syn på det moderne barns natur gør, at vi mister muligheden for at forme det:

"Vores forfremmelse af barnet til at være et stykke kompetent natur betyder, at børns naturlige tilbøjelighed til at være gode til at lege og finde på nye lege anses for værdifuld. Det er ikke mere bare det rene pjat, men vigtigt for både barnets egen udvikling og for landets konkurrenceevne. Så på denne vis

"VI STÅR OVER FOR EN HELT NY TYPE AF INDIVID".

værdsætter vi barnets natur som kreativt menneske. Problemet er ikke længere at gøre barnet selvbestemmende, det tager vi for givet. Problemet er at komme til at kultivere barnets selvbestemmelse. Barnet vil ikke alene bestemme, men vil bestemme alt for meget selv. Det er også konsekvensen af, at den emancipatoriske pædagogik har sejret. Vi står over for en helt ny type af individ, der ikke lader sig forme på samme vis som tidligere." siger Lars Geer Hammershøj.

FRA DYR TIL MENNESKE

I artiklen "Det lille selvdannende menneske" har Lars Geer Hammershøj i grove træk skitseret tre forskellige syn på barnets natur:

I kristendommen er barnets natur bestemt som arvesynd. På linje med Adam og Eva bliver barnet betragtet som et dyrisk og syndefuldt væsen: Et stakkels sukkende dyr. Af samme grund bliver dåben central, for gennem dåben kan arvesynden forlades. Dåben er på én gang renelse for synd og adgang til det menneskelige fællesskab.

I oplysningstiden får naturen også en negativ værdi. Barnet fødes stadig som dyr, er ikke syndigt, men repræsenterer en råhed, som skal slibes til. Opdragelsen bliver central for at få tæmmet barnets rå natur og gør barnet til herre over sine tilbøjeligheder. Målet for opdragelsen var, at barnet skulle blive til menneske. For oplysningsfilosoffen par excellence Immanuel Kant betød det at være myndig ved at være i stand til at betjene sig af sin forstand uden en andens ledelse.

Og i dag er Lars Geer Hammershøjs diagnose, at vi fra første færd opfatter barnet som et lille menneske;

"Idéen om, at barnets natur er at være menneske ligesom os andre, fødes med reformpædagogikkens gennembrud i

1970'erne. Denne idé har vundet hegemoni. Det er ikke alene naturligt for os at opfatte barnet som et menneske, vi opfatter det også som et kompetent menneske."

Men er dette menneske til at holde ud i al sin naturlighed? Hvor er vi havnet, når forestillingen om en overgang fra en naturtilstand til en civiliseret voksentilstand synes afbrudt? Et godt eller dårligt sted?

Adjunkt Sune Frølund, Institut for Pædagogisk Filosofi, forsker i, om naturlighed kan have en etisk værdi for pædagogikken. Sune Frølund mener, at dette spørgsmål vanskeligt lader sig besvare entydigt:

"De færreste af os går gennem livet uden at erfare, at sådan er en person i sit væsen – i sin naturlige, umiddelbare og måske

endda i visse tilfælde sin lykkeligste tilstand. Det kan vi godt lide, omvendt kan vi heller ikke sige os fri for at nære et håb om, at barnet også gerne skulle vise sig modtageligt for at lade sig forme. Mit udgangspunkt er, at man ikke kan forstå sig selv uden at forstå sig som udtryk for en eller anden form for natur, der ikke er lavet. Det vil sige ikke er kultiveret som udgangspunkt. Vi lever af og med, at der er en forskel mellem natur og kultur. Forskellen opretholdes gennem hele livet. Det vil sige, at vi hele tiden forhandler om denne forskel ud fra sociale værdier. Også selv om forhandlerne ofte har en tendens til at opgradere deres værdier til at være naturlige.”

NATUREN EKSISTERER IKKE

Sune Frølund mener, at vi i løbet af de sidste 30-50 år har set en voksende kritik af forestillingen om, at der skulle findes natur.

”Forestillingen om en menneskelig natur er ofte blevet afsløret som konservativ ideologi, ren konvention og som forklædning for et disciplineringsprogram af tvivlsom karakter. Hverken klassesamfundets ulighed eller heteroseksualitet er mere indlysende naturligt”.

I dag er det især konstruktivistiske videnskabsteoretikere, der prøver at overbevise os om, at naturen ikke eksisterer.

”At ville afskaffe det naturlige har umiddelbart en kolossal, frigørende effekt, men bringer os også nemt ud i den rene vilkårlighed. I det lys synes jeg, at naturvidenskabernes mobilisering i form af satsning på moderne neurologi, hjerneforskning og evolutionsteori er et velgørende angreb på reduktionen af naturen til social konstruktion. På den anden side risikerer den naturvidenskabelige tilgang at få os for langt ud ad den naturlige tangent. Denne tilgang frigør os dog også. Nu bare fra kulturens byrde. Problemet er, at naturvidenskaben ofte hænger sammen med et meget firkantet natursyn, der i værste fald fjerner vores frihed. I bedste fald er konsekvensen, at den naturvidenskabelige tilgang giver et harmløst videnskabeligt belæg for noget, vi vidste i forvejen fra vores dagligdag. Hvis naturlighed skal have

en pædagogisk værdi, må vi nytænke forholdet mellem det ulavede og det konstruerede dialektisk,” siger Sune Frølund.

UROENS NATURLIGHED

Når diskussionen drejer sig om uro i de danske skoleklasser, kommer forskellige strategiske moduleringer til udtryk. Fra PISA-undersøgelsen 2003 ved vi, at danske skoleklasser er blandt de mest urolige i verden. Undersøgelsen viste blandt andet, at 69 procent af eleverne var enige eller meget enige i, at ”min klasse er meget larmende”, og 78 procent bekræftede, at de tit eller nogle gange blev forstyrret af støj. Men hvad gør læreren ved det – det man fristes til at karakterisere som en tendens til social autisme? Ja, der gøres noget forskelligt. Og lærerens intervention eller mangel på samme demonstrerer det menneske- og natursyn, der ligger til grund for den pædagogiske strategi.

Den frigjorte pædagog tror på barnets godmodige udfoldelse af sin dydige natur: For naturligvis bliver det dydige barn

”BARNET VIL IKKE ALENE BESTEMME, MEN VIL BESTEMME ALT FOR MEGET SELV”.

voksen af sig selv. Af samme grund lader denne pædagog sig næppe mærke med uroen som udtryk for andet end naturlig virkelyst.

I en nabogade befinder den frigørende pædagog sig. Han er optaget af at tilrettelægge rammerne for de pædagogiske processer på en måde, så de fjerner forhindringer og disharmonier i forhold til barnets naturlige interesser og personlige integritet. Tilsammen har den frigjorte og den frigørende pædagog, den kulturradikale og den socialistiske pædagogik, dannet en alliance gennem de sidste 30 år. Allierede har de været i modstanden mod den autoritære pædagogik. For →

den autoritære pædagog er barnets natur noget negativt. Det vil sige noget, som skal bearbejdes eller modarbejdes. Men i dag har vi det mindre godt med den autoritære pædagog, der skælder ud og sanktionerer overtrædelse af skrappe regler. Til gengæld er vi stillet over for konsekvenserne af de succesfulde frihedspædagogikker.

HØFLIGHEDSKRISE

I Asterisk nummer 16 fra 2004 skriver filosofen Arno Victor Nielsen en kommentar, der hedder 'Åh så fucking autentisk'. Her skriver han, at disciplinkrisen har forvandlet sig til en høfligheds-krise, hvor problemet er en elementær mangel på hensyntagen til andre. Det kæder han sammen med en ny uforskammethed, som kan føres tilbage til et kultur- og værdiforvalg.

hvem som skal forme dig – andre eller dig selv – så har du brug for at forme din natur for at være tålelig at omgås. Filosofen Rousseau taler for, at pædagogen skal sætte et læhegn op om eleven. Og derved altså afskærme hende el. ham fra social omgang med andre, fordi det er denne omgang, som gør, at den sunde selvkærlighed bliver til egoisme i det borgerlige samfund. Jeg mener, at læhegnet skal væk, så vores natur kan blive kultiveret, som det er dens natur at blive. I vores konkrete situation betyder det, at der er brug for at kultivere en høflighed på ny. Med udgangspunkt i, at vi er havnet i et individualiseret fællesskab." ■

Af Claus Holm
clho@dpu.dk

"IDEALET ER DEN FULDENDTE STRIPEASE".

Han skriver:

"Dette forfald hænger snævert sammen med en kulturpraksis, der frembringer myten om dette autentiske, kulturelt uformidlede selv. En autentisk kerne, som repræsenterer det individuelle, omgives af et kulturelt hylster, som skjuler og tildækker den højt skattede personlighed. Den uniformerede, samfundsmæssige spændetrøje har man ingen respekt for. Idealet er den fuldendte striptease. At være uhøflig er så det samme som at være sand. Den hellige er en løgner og en hykler. Man skal være hensynsløs og ærlig. Ekspressivitet betyder, at man afslører sin helt naturlige personlighed."

Midlet mod for meget natur er ikke autoritær pædagogik. Vi kan for tiden ikke tåle at være formende formyndere. Derfor må vi have individerne til selv at ville forme sig i forhold til sig selv og andre. Til selv at pålægge sig en socialt passende optræden. Høflighed kommer af samme grund i høj kurs. For høflige mennesker håndterer en social situation uden at ødelægge det for sig selv eller for andre. Høflighedens grundfunktion var at danne hofadelen. For at få adgang til hoffet skulle mennesket gøres høfligt. Adelsmærket – anerkendelse som en høflig person – opnås ved at følge mere eller mindre detaljerede adfærdsregler. Det er vejen ud af naturtilstanden, hvor alt var tilladt.

Sune Frølund er enig i behovet for sociale høflighedsregler:

"Overgangen fra natur til socialitet sker ikke af sig selv, ligesom den heller ikke må ske mod naturen. Det vil sige, at uanset

SUNE FRØLUND

Adjunkt ved Institut for Pædagogisk Filosofi, Danmarks Pædagogiske Universitetsskole. Mag.art. i filosofi og forsker blandt andet i forholdet mellem natur og dannelse. Forfatter til artiklen 'Natur og dannelse', i Pædagogikkens filosofi – tanker om menneskets frembringelse, redigeret af Anne-Marie Eggert Olsen, udgivet på Roskilde Universitetsforlag 2004.

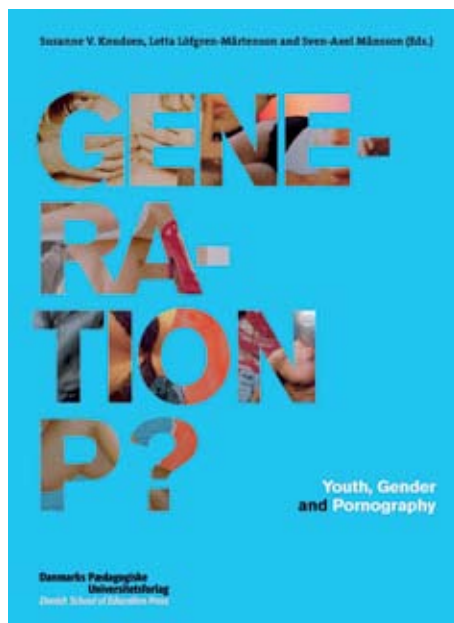
WWW | www.dpu.dk/om/sufr

LARS GEER HAMMERSHØJ

Lektor ved Institut for Pædagogisk Filosofi, Danmarks Pædagogiske Universitetsskole. Cand.mag. i idéhistorie og ph.d. i sociologi. Forsker i forholdet mellem selvdannelse og socialitet. Forfatter til bogen 'Selvdannelse og socialitet: Forsøg på en socialanalytisk samtidsdiagnose', DPU's Forlag 2003.

WWW | www.dpu.dk/om/lgha

GENERATION P? YOUTH, GENDER AND PORNOGRAPHY

Susanne V. Knudsen, Lotta Löfgren-Mårtenson and Sven-Axel Månsson (Eds.)

Pris: 349 kr. * 348 s.
ISBN 978-87-7684-189-8

Langt de fleste unge bruger eller har set porno. Men hvordan bruger de det, og hvordan påvirker deres erfaringer med pornografisk og seksualiseret materiale deres relationer? Hvad gør det ved deres kropslige selvfremsstilling?

Ny bog, baseret på et enestående studie i de nordiske lande, giver stemme til de unges forhold til porno og køn.

Forskere, forældre, lærere og pædagoger kan i denne engelske antologi hente en unik og nuanceret forståelse af unges forhold til egen ungdom, køn og det lettilgængelige pornografiske landskab.

UNGE LIV I SYD

– BERETNINGER OM
BØRN OG UNGE I
UDVIKLINGSLANDE

*Karen Valentin og Catrine
Christiansen (red.)*

Pris: 269 kr. * 232 s.
ISBN 978-87-7684-132-4

Unge liv i syd fortæller om aktuelle problemer, som udviklingsbistanden og politiske organisationer står over for i kampen mod hiv/aids og borgerkrige. Bogen er skrevet af forskere og NGO-repræsentanter, som alle er engagerede i børn og unges vilkår.

SKOLEN I SKOVEN

HJERNE, KROP OG
LÆRING I NATUREN

*Theresa S. S. Schilhab,
Anne Mette Kaae
Petersen, Lasse Bak
Sørensen og Christian
Gerlach*

Pris: 220 kr. * 174 s.
ISBN 978-87-7684-184-3

Skolen i skoven er historien om undervisning af folkeskoleelever i det fri. Forfatterne begrundet nye pædagogiske indsigter om undervisning i naturen med viden hentet fra evolutionsbiologi og neuropsykologi. Bogen udgør et originalt bidrag til diskussionen om formyelse af folkeskolen.

LEDELSE

– I PÆDAGOGISKE
KONTEKSTER

*Mai-Britt Herløv
Petersen og Susanne
Ploug Sørensen (red.)*

Pris: 249 kr. * 224 s.
ISBN 978-87-7684-091-3

Nye opfattelser af ledelse og pædagogik betyder, at læreren og pædagogen i dag må betragtes og betragte sig selv som moderne ledere. Det er med til at øge kvaliteten i undervisningen og det pædagogiske arbejde, argumenterer bogens forfattere. Et nyt pædagogisk ledelsesbegreb formuleres.

LÆS MERE OM BØGERNE OG BESTIL PÅ

WWW.FORLAG.DPU.DK * BOGSALG@DPU.DK * TLF.: 8888 9360

**Danmarks Pædagogiske
Universitetsforlag**
Danish School of Education Press

Computeren overtager styringen

Projektarbejde bliver kritiseret for at føre til kaotiske undervisningssituationer og lavere fagligt niveau. Nye it-baserede undervisningsprogrammer indeholder hjælp til at organisere undervisningen og til at sikre det faglige niveau.

* Projekt- og gruppearbejde i folkeskolen har været i den ubehagelige ende af en solid omgang klø de senere år. Den nye undervisningsform skyldede ind med den reformpædagogiske bølge i 1970'erne, og de fleste, der gik i skole i 80'erne, kan huske gruppeproducerede plancher, teaterstykker og klippeklistre-aviser. Siden er begejstringen kølnet og fra flere sider bliver projektarbejdet nu kritiseret for at gøre undervisningen kaotisk

"Skolen bør lægge sig mere i retning af projektarbejde - ikke mindre".

og for at tynde de individuelle faglige resultater ned. Men måske er kavalieret på vej til undsætning for den truede arbejdsform. En række nye computerprogrammer er designet til at hjælpe læreren med at undgå kaos og sikre fagligheden, når eleverne laver projektarbejde. Men det kræver, at læreren kan finde sin rolle i samspillet med computeren.

Et af de nye undervisningsprogrammer hedder Redaktionen. Det er udviklet af adjunkt Jeppe Bundsgaard fra Danmarks Pædagogiske Universitetskole i fællesskab med Ekstra Bladet. Asterisk har sammen med Jeppe Bundsgaard besøgt 8. B på

Rosenlundsskolen i Ballerup, som de sidste tre uger har arbejdet med Redaktionen.

ORGANISATOR OG FAGLIG SPARRINGSPARTNER

Redaktionen er en online-plattform, der lader skoleklasser producere deres egen avis. Systemet hjælper eleverne med at holde styr på ansvarsområder og tidsforbrug og giver dem samtidig faglig hjælp via såkaldte interaktive assistenter. På Rosenlundsskolen har to lærerpraktikanter brugt programmet til at lave en valgavis sammen med eleverne i 8. B.

Trine, Kamilla og Nikolaj er klassens SF-redaktion. De har fået til opgave at fylde to af avisens sider med baggrund om folkesocialisterne. Ved projektets start hjalp programmets indbyggede tidsplan de tre elever med at fordele arbejdsopgaverne og fastsætte individuelle opgavespecifikke deadlines. Trine fik ansvaret for at lave interview, Kamilla skulle finde baggrund, og Nikolaj skulle tage billeder. Under hele forløbet har computeren mindet gruppens medlemmer om deres opgaver og advaret dem, når en deadline nærmede sig. Fagligt har gruppen fået støtte af de såkaldte interaktive assistenter. Når en ny opgave nærmede sig, har eleverne kunnet bede en assistent om faglig hjælp. Det benyttede Trine sig for eksempel af, da hun skulle til at forberede interviewene. Efter en lille introducerende film, der blandt andet forklarede forskellen på åbne og lukkede spørgsmål, bad computeren hende om at skrive sine spørgsmål ind. Derefter konfronterede computeren Trine med spørgsmålene og →

bad hende overveje, hvad interviewpersonen kunne svare, og hvilke opfølgende spørgsmål hun evt. kunne stille.

AUTENTICITET FREMMER MOTIVATIONEN

For Jeppe Bundsgaard har udfordringen været at udvikle et system, der bevarede projekt- og gruppearbejdsformen, men som løste nogle af de problemer, der ofte følger med. Han håber med andre ord, at Redaktionen kan være med til at generobre noget af projektarbejdets tabte terræn.

”Pointen er, at skolen bør bevæge sig mere i retning af projektarbejde – ikke mindre, som der ellers er en tendens til”, siger Jeppe Bundsgaard.

Han mener, at projektarbejdets pædagogiske fordel først og fremmest er dets autenticitet.

”Det er motiverende for eleverne, fordi der er nogen, der faktisk skal noget med det, man laver. Når eleverne arbejder i autentiske sammenhænge, fortæller konteksten dem, hvad de skal. I Redaktionen skal de lave en avis, og den er ikke bare til læreren – den er faktisk til nogen, der er interesserede i at læse den. Det tvinger én til at stille autentiske spørgsmål til, hvordan du skal lave dit produkt”.

”Det giver lærerne tid til det, de er bedst til, nemlig faglig vejledning.”

Jeppe Bundsgaard erkender dog, at projektarbejdet indeholder indlysende ulemper og risici, og han er et langt stykke af vejen enig med dem, der kritiserer den projektorienterede undervisningsform. Han understreger derfor, at Redaktionen netop skal ses som en erkendelse og et forsøg på at imødegå projektarbejdets svagheder. De to svagheder, som projektarbejdet blandt har været kritiseret for, og som han mener, computerprogrammet kan være med til at løse, er kaotiske undervisningssituationer og et for ensidigt fokus på produkt og proces på bekostning af faglighed.

KAOS OG MANGLENDE FAGLIGHED

Den kaotiske situation opstår ifølge Jeppe Bundsgaard, fordi det er meget svært for læreren at bevare overblikket over et så komplekst socialt samspil som projekt- og gruppearbejde.

”Kaos består af to ting: For det første sværheden ved at organisere 25 unger, som ikke nødvendigvis synes, det er så fedt at skulle lave det, de er blevet sat til. For det andet det at skabe struktur i elevernes arbejde, så de hele tiden ved, hvad de skal. Mange elever ender tit med at sidde med spørgsmålet ”hvad er det, jeg skal her, og hvad skal der til, for at jeg kommer videre”.

De organisatoriske problemer er forsøgt løst med Redaktionens indbyggede tidsplan. Ud over at eleverne har fået tildelt individuelle ansvarsområder og bliver holdt oppe på dem af computeren, kan læreren via sit eget login følge med i de enkelte gruppers arbejde. Ad den vej kan læreren se, hvor grupperne og deres enkeltmedlemmer står i forhold til deres tidsplaner, og hvilke opgaver, der ligger foran dem. De vil for eksempel kunne se hvilke grupper, der er gået i gang med at skrive, og hvilke, der er ved at ramme deadline uden at være færdige.

Den faglige svaghed er forsøgt løst med de interaktive assistenter, der træder til med konkret vejledning om netop det emne, eleverne er nået til i tidsplanen. Fagligheden centrerer sig omkring danskfaget med vejledning inden for områder som skrivning, redigering og brug af billeder, men er også udstrakt til mere avisspecifikke områder som interviewteknik, vinkling og målgruppeforståelse. Jeppe Bundsgaard forestiller sig derudover, at man vil kunne tilføje matematiske moduler, der giver mulighed for at lave grafer og diagrammer.

NY LÆRERROLLE

Når computeren bliver tildelt en så vigtig, organiserende rolle og samtidig tilbyder faglig assistance, må man spørge, hvad det betyder for lærerens rolle. Er der overhovedet brug for læreren, når eleverne har computerprogrammer, som både kan organisere og sikre det faglige niveau? For Jeppe Bundsgaard er svaret ubetinget ja – der er stadig brug for læreren, men der er brug for en anden type lærer.

”Et program som Redaktionen er et skub på udviklingen væk fra den traditionelle vidensformidlende lærer i retning af en mere vidensledende. I stedet for en alvidende lærer, der øser ud af sin viden, kommer læreren til at minde mere om en chef eller en coach, der holder øje med, hvad der sker, og sætter ind, hvor der er behov for faglig eller organiserende bistand. Jeg tror, at mange lærere vil synes, det er en mere behagelig rolle, idet det fjerner en masse arbejde fra deres skuldre og giver dem tid til det, de er bedst til, nemlig faglig vejledning”.

FREMTIDENS UNDERVISNINGSPROGRAMMER

Jeppe Bundsgaard er ikke i tvivl om, at computeren som organiserende og faglig sparringspartner i skolen har fremtiden for sig. Men han understreger, at det kræver, at der udvikles gode programmer.

”Alt for mange it-baserede undervisningsprogrammer er for dårlige. I sprogundervisning bruger man for eksempel typisk programmer, hvor eleven bliver præsenteret for nogle linjers tekst, hvor der mangler et ord. Hvis man trækker det rigtige ord ned på linjen udløser det en klapsalve. Dummere kan det næsten ikke blive. Men det er så klog, en computer kan være, hvis man forventer, at den skal indeholde svarene”.

"Det er svært for læreren at bevare overblikket over et så komplekst socialt samspil som projektorbejde."

Redaktionen er det første program af sin art i Danmark, og 8. B er en af de første klasser, der prøver det i praksis. I den kommende tid vil Jeppe Bundsgaard undersøge i hvor høj grad, det virker efter hensigten. Giver det i realiteten læreren mulighed for at trække sig tilbage til en mere vejledende rolle? Og redder det dermed i sidste ende projektarbejdet?

Besøget i 8. B viste, at der var en række problemer med at lade computeren overtage organiseringen. Ifølge Jeppe Bundsgaard er det en forudsætning, at eleverne følger programmets anvisninger og for eksempel fordeler ansvarsområder og opdaterer tidsplanen løbende. Det havde flere af grupperne i 8. B ikke gjort. Nogle syntes, tidsplanen var for besværlig, og flere havde droppet de interaktive assistenter, der skulle have sikret det faglige niveau undervejs.

Jeppe Bundsgaard mener, det er et spørgsmål om at finde den rigtige balance mellem den frihed, som projektarbejdets ideologi traditionelt har lagt op til, og nogle styringsmekanismer, der hjælper eleverne med at strukturere arbejdet.

"Eleverne er jo i udgangspunktet anarkistiske i sådan nogle situationer, men vi har prøvet at finde en balance, så selvstændighed bevares inden for nogle rammer."

Som eksempler fremhæver Jeppe Bundsgaard programmets indbyggede kronologi, der kræver, at opgaverne bliver udført i

en bestemt rækkefølge. Om elevernes mulighed for at snyde ansvarsfordelingen, tidsplanen og de interaktive assistenter, siger Jeppe Bundsgaard:

"Nej, systemet er ikke teacherproof, og det er heller ikke målet. Læreren er nødt til at følge med i elevernes arbejde – både via lærerindgangen til systemet og i klasselokalet. Det stiller krav til læreren ligesom i hvilket som helst andet projektarbejde". ■

Af Jesper Nissen
asterisk@dpu.dk

JEPPE BUNDSGAARD

Adjunkt i kommunikative kompetencer ved Danmarks Pædagogiske Universitets-skole. Forsker i it i relation til faglighed og undervisningsmetoder. Jeppe Bundsgaard har udviklet en række it-undervisningsmateriale og blandt andet skrevet afhandlingen 'Bidrag til danskfagets it-didaktik'.

WWW | www.dpu.dk/om/jebu

DET FORSØMTE LEDERSKAB

* "Don't follow leaders" sang Bob Dylan i 1965. Uroen i klassen i den danske folkeskole kunne tyde på, at eleverne har været dygtige til at udleve den antiautoritære opfordring. Forklaringen er dog snarere, at der ikke har været nogen ledere at følge, fordi lærerne enten ikke har villet, kunnet eller måttet lede. Men lederen er på vej tilbage. Dog ikke i form af den sorte skoles management by fear. I dag hedder trenden 'classroom management' – i hvert fald på amerikansk.

I den danske aftapning handler det om at kombinere rammer og regler med meningsfuld og motiverende undervisning. Og det er læreren, der styrer slagets gang.

Classroom management handler om at regulere og ændre adfærden gennem rammer og regler. Teorien kan spore sine adfærdspsykologiske rødder tilbage i den behavioristiske tradition fra Skinner og Pavlov.

"Det handler om, hvordan man med straf, belønning og andre styringsteknikker kan styre og lede folk", siger professor ved Institut for Curriculumforskning Per Fibæk Laursen.

"Lidt groft kan man sige, at der er noget manipulatorisk i classroom management, som traditionen har udviklet sig i USA. Det er grunden til, at det uoversatte engelske classroom management er ved at glide i baggrunden i Danmark, og at vi

får en dansk oversættelse, der tager højde for, at vi ser eleverne som frie, fornuftige og selvstændigt tænkende mennesker, der gerne vil kunne se en mening med tingene. Det er ting, som man ikke går meget op i i amerikansk classroom management. Her ser man mere på veldefinerede regler, der skal overholdes stramt med sanktioner til dem, der ikke overholder dem, og belønning til dem, der gør", fortæller Per Fibæk Laursen.

LØVETÆMMERPÆDAGOGIK

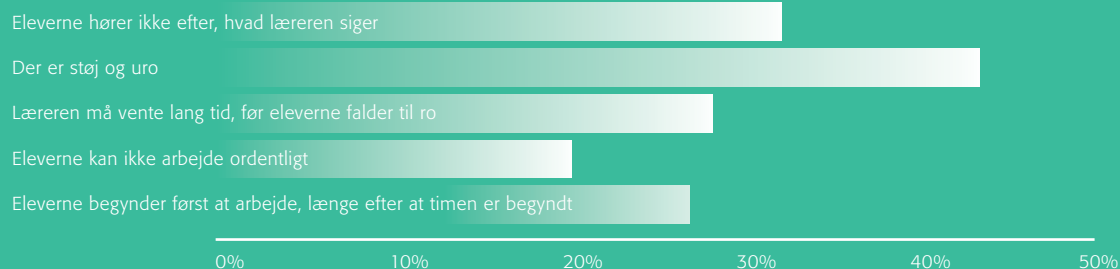
Det faldt ikke i god jord, da professor Niels Egelund i 1996 første gang prøvede at trække classroom management ind i en dansk kontekst. Efter at jeg havde medvirket i et indslag i TV-Avisen, skrev en seminarirektor til mig, at den slags løvetæmmerpædagogik skulle vi ikke have ind i den danske folkeskole.

"Selv om jeg prøvede at sige, at det drejer sig om ledelse i klasseværelset, om at opstille regler, rammer og principper, herunder normer for hvad der skal ske, hvis en elev bryder reglerne, så var reaktionen mildest talt ikke særlig positiv. Den slags kunne man ikke tale om den gang", siger Niels Egelund.

I midten af 1990'erne var den antiautoritære bevægelse stadig state of the art i pædagogikken. Man talte ikke om ledelse,

URO I TIMERNE

Ifølge PISA-undersøgelserne hører danske skolebørn til de mest urolige i verden. De danske elever oplever, at der er støj og uro i mere end 40 procent af matematiktimerne.

Kilde: OECD. *Learning from Tomorrow's World. First Results from PISA 2003.*

Sammenlignet med udlandet er der en påfaldende urolig og irriterende atmosfære i mange danske skoleklasser. Med *classroom management* får læreren redskaberne til at sætte en stopper for uroen, mener to DPU-professorer.

fordi den forældede og autoritære dyrkelse af disciplinen spøjede videre i begrebet. Selvom det var næsten 30 år siden, man havde fået bugt med den sorte skoles management by fear, var ledelse stadig ikke et begreb, der kunne bruges uplettet af fortidens synder.

Omkring 2000 var tiden imidlertid moden til at tale om ledelse i positive termer – først og fremmest fordi det stod klart, at troen på motivation som mirakelmager i undervisningen kom til kort over for de mere og mere påtrængende problemer med uro i klassen.

”Det, man satte i stedet for den autoritære pædagogik, var den sympatiske, men samtidig naive opfattelse, at hvis man bare laver interessant, motiverende og meningsfuld undervisning, så vil problemet med uro forsvinde. I dag har vi forladt naiviteten, men det er fornuftigt at holde fast i, at det at lave god og meningsfuld undervisning fortsat er en del af løsningen på problemet”, siger Per Fibæk Laursen.

”I dag vil ingen gø af det, når man taler om ledelse i klassen, og når man holder kurser i det på seminarierne, er det som at hælde vand på trækpapir. De studerende synes, det er enormt vigtigt”, siger Niels Egelund.

Han mener, at lærerne på et hvilket som helst klassetrin, helt ned i børnehaveklassen, skal snakke med eleverne om passende og upassende adfærdsformer. Det gælder eksempelvis regler for brug af ukvemsord, mobning via sms, at man beder om lov til at forlade klassen, når man skal på toilet, og at det er uacceptabelt at snakke med sin sidemand, mens læreren taler.

”Kunsten er at inddrage eleverne i processen og få det hele bragt op til overfladen”, siger Niels Egelund, der har bemærket, at når eleverne selv skal sætte rammerne for ordentlig adfærd, er de langt mere restriktive, end lærere eller voksne kunne drømme om at være.

Han siger, at det er vigtigt, at der er en vis konsensus om reglerne på skolen.

”Det dur ikke, hvis man hos én lærer kan sidde med overtøj på og have et kropssprog, der siger ”du kan rende mig”, og hos en anden kan der ikke være tale om det”, siger Niels Egelund.

LEDELSE KAN LÆRES

Ledelse stiller krav om en række særlige egenskaber og kompetencer. For nogle er det en medfødt gave at kunne stille sig i spidsen - men hvad med dem, der ikke har det i sig? Når moderne lærere skal være ledere, er ledelse så noget, der →

”Autoritet tildeles ikke, men erhverves og skal erhverves, hvis man vil gøre krav på den. Den beror på anerkendelse og for så vidt på en handling af fornuften selv, der i bevidsthed om sine grænser tiltror den anden en bedre indsigt. Denne rigtigt forståede betydning af autoritet har intet at gøre med blind kommandolydighed...Anerkendelsen af autoritet er altid forbundet med den tanke at det som autoriteten siger ikke er ufornuftige vilkårligheder, men i princippet kan indses. Heri består essensen af den autoritet, som opdrageren, den overordnede og fagmanden gør gældende”

Hans-Georg Gadamer, Sandhed og metode (1960)

kan læres? Ja, mener Per Fibæk Laursen. Han ser ledelse som en færdighed.

”Det kan sammenlignes med at spille klaver. Ingen kan det fra naturens hånd, og alle skal lære det og træne for at blive god. Men vi er selvfølgelig udrustet med forskellige talenter, og nogle kan lære det let og hurtigt og bliver fremragende til det. Andre bliver kun middelmådige, selv om de træner længe”, siger han.

Ifølge Niels Egelund bør det medtænkes i organiseringen af læreruddannelsen, at læreren også er leder. Men det ville være at overdrive, hvis det blev integreret formelt i form af særlige lederkurser. I stedet er det vigtigt, at man undervejs i de pædagogiske fag taler om, hvad det vil sige at lede. Emnet skal både inddrages på det overordnede filosofiske og pædagogiske plan og i forbindelse med praktik.

”Det er vigtigt, at man lærer at træde ind i klassen og være leder og ikke står i et hjørne og ligner en undskyldning for sig selv”, siger han.

Når man taler om ledelse, kommer man ikke uden om også at tale om autoritet. Begrebet har ellers været miskrediteret for sit slægtskab med det autoritære. Et slægtskab, der dog ifølge Niels Egelund er og bør være fjernt.

”Autoriteten er en person, der har en viden om, hvordan ting bør gøres, og som i kraft af sin viden og personlighed får folk overbevist om, at denne vej er den rigtige at gå. Uden på behøve at råbe, skribe og true. Den autoritære person derimod sætter regler og rammer uden på nogen måde at argumentere for dem eller forklare, hvorfor vi skal have dem. Vi har ikke brug for den autoritære personlighed i skolen, men vi har brug for autoriteten, der er det i kraft af sin faglighed og sin personlighed”, siger Niels Egelund.

ACCEPTEN AF URO

Ifølge PISA-undersøgelserne hører danske skolebørn til de mest urolige i verden. Når classroom management er kommet på dagsordenen herhjemme, hænger det i høj grad sammen med

CLASSROOM MANAGEMENT

Begrebet *Classroom management* er importeret fra USA og findes i tre danske oversættelser:

- Klasserumsledelse
- Læringsledelse
- Klasseledelse

den efterhånden almindelige opfattelse, at vi er nødt til at gøre noget ved uroen.

”Uroen er et alvorligt problem for elevernes trivsel og for, hvad de får ud af skolen. Klasseledelse er jo bare et ord, men jeg mener, det er svaret på problemet med uro i den forstand, at læreren skal blive bedre til det ledelsesmæssige aspekt af undervisningen. Det er noget, vi har forsømt i Danmark. Når man sammenligner med udlandet, er det påfaldende, hvor urolig og irriterende en atmosfære der er i mange danske klasser”, siger Per Fibæk Laursen.

Hans favorithistorie i den henseende foregår i New Zealand, hvor han fulgte undervisningen i to skoler hele skoledagen i en hel uge. Ikke én gang blev der tisset på eleverne. I mange danske klasser derimod vil man kunne opleve, at der bliver tisset på eleverne op til 15-20 gange i løbet af en time.

”Der er en urolig, irriterende atmosfære, hvor læreren tysser og siger hold op med det der og sæt jer nu ned. Det er hverken rart eller gunstigt for elevernes udvikling”, siger Per Fibæk Laursen.

Forklaringen – eller i hvert fald en del af den – handler om forsømt lederskab.

”Vi har forsømt at træne den færdighed hos lærere, det er at lede en klasse. Vi har ikke lagt vægt på det eller dyrket det i Danmark, og derfor er danske lærere i gennemsnit – men med store forskelle naturligvis – ikke særlig gode til det. Desuden har der nærmest været en norm om, at sådan skal det nok være, at hvis ikke man vil undertrykke eleverne eller kvæle deres spontanitet, så vil der nok være en vis uro. Der har været alt for meget accept af uro i danske skoler – og det er der stadig”, mener Per Fibæk.

Han drager en parallel til mobning. Her er erfaringen, at hvis læreren – og skoleledelsen – giver det indtryk, at mobning er svær at undgå, så vil der være meget mobning. Hvis de derimod tydeligt signalerer, at de anser mobning for fuldstændig uacceptabelt, så reducerer det faktisk mobning betydeligt.

”Det samme kunne man gøre mht. uro. Hvis man vedtager en fælles politik med fuld opbakning om, at der simpelthen ikke skal være uro i undervisningen på denne skole, og politikken

bliver kommunikeret og fulgt op, så vil man få reduceret uroen”, siger Per Fibæk Laursen.

GRØNNE SMILEYER

Ifølge Niels Egelund er problemet med uro dybest set et spørgsmål om arbejdsmiljø.

”Det er faktisk arbejdsmiljøet for lærere og de andre elever, der bliver ødelagt, hvis der er et par stykker, der hele tiden forstyrrer. Vi andre ville jo ikke finde os i det på vores arbejdsplads, hvis vi sad i et kontorlandskab, og der var en, der larmede og for rundt hele tiden”, siger Niels Egelund.

Netop støj og psykisk arbejdsmiljø er blandt de fem typiske arbejdsmiljøproblemer, Arbejdstilsynet peger på i folkeskolen. Men Arbejdstilsynet kan godt belave sig på at tage rigeligt med grønne smileyer med, når de skal screene arbejdsmiljøet i de klasser, hvor læreren også formår at lede. ■

Af Carsten Henriksen
cahe@dpu.dk

Læs mere

Niels Egelund: 'Klasseledelse: Læreren og de urolige elever – hvad stiller man op?' in: Peter Andersen (red.): 'Klasse- og læringsledelse', 2006

Per Fibæk Laursen: 'Tugt, disciplin og ledelse' in: Leif Moss (red.): 'Nye sociale teknologier i folkeskolen – kampen om dannelsen', 2007

PER FIBÆK LAURSEN

Professor ved Institut for Curriculumforskning, DPU og medlem af Forskningsprogram om Profession og Ledelse.

WWW | www.dpu.dk/om/pefi

NIELS EGELUND

Professor ved Institut for Pædagogisk Psykologi, DPU og formand for Piskonsortiet.

WWW | www.dpu.dk/om/egeland/

INGEN SKOLE STRAF

Skolelever ikke bare disciplineres til at leve op til skolens regler og forventninger – de skal også sættes i stand til at opstille dem selv. Skal eleverne så også lære at straffe sig selv? **Hanne Knudsen** fortæller om straf i skolen over en 50 års periode.

* Skolen er en helt anden i dag end for 50 år siden. Alligevel er der en del af skolen, som forekommer uforandret. Det er skolens straffemetoder over for urolige elever. Eleverne kommer stadig op til inspektøren eller bliver sat uden for døren, hvis de laver ballade.

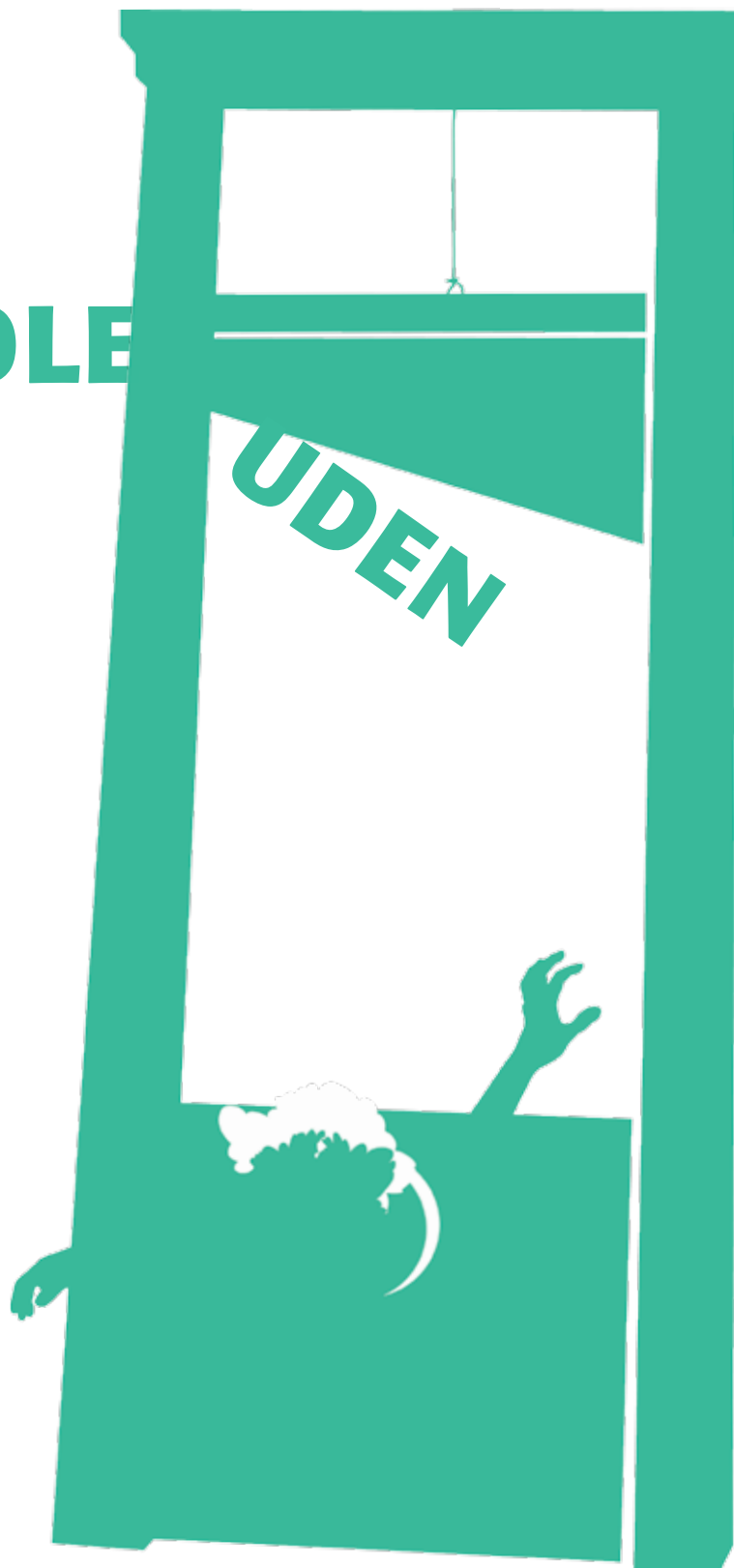
Det fortæller kandidatstipendiat Hanne Knudsen fra Institut for Pædagogisk Psykologi på Danmarks Pædagogiske Universitetsskole. Hun har sammen med ph.d-stipendiat Helle Bjerg undersøgt straf i skolen ved at sammenligne den moderne skole med skolen i 1950'erne.

Analysen optræder i en aktuel antologi fra Danmarks Pædagogiske Universitetsforlag: "Magtballader – 15 fortællinger om magt, modstand og menneskers tilblivelse".

Hanne Knudsen fortæller, at der har vist sig en række interessante brud og kontinuitet i skolens magtformer ved at se på straf i skolen i et historisk perspektiv.

Mange af straffemetoderne er de samme – men hvad de skal fremme, er mere komplekst.

"Straf er blevet mere uhåndterlig, end dengang det blot drejede sig om at true barnet frem mod den ønskede adfærd. I dag skal skolen også få barnet til selv at ønske den rigtige adfærd,"

siger Hanne Knudsen, der peger på, at der er to magtformer i spil: Adfærdsdisciplinering og empowerment.

"Dermed bevæger læreren sig ind i et minefelt, når der gribes til straf".

Læreren skulle tidligere – med læreren og skolepolitikeren Ernst Kapers ord fra 1903 – "bøje elevens vilje under en andens vilje".

"Nu skal læreren ikke kun bøje elevens vilje under sin, men også bøje elevens vilje til selv at ville. Den mægtiggørelse – eller empowerment – er dårligt forenelig med straf."

I gamle dage var det desuden alene læreren og undervisningsplanen, der bestemte, hvornår eleverne havde indfriet de faglige krav.

"I dag skal eleverne ikke bare være dygtige fagligt, men også udvise vilje og opstille mål for sig selv. Det er en helt anden logik end tidligere," fortæller Hanne Knudsen

Der er derfor dukket nye straffeformer op, som er mere i overensstemmelse med empowerment-magtformen. Det gælder for eksempel socialpædagogiske spil som 'Kort og godt', hvor eleverne giver hinanden kort med udsagn som 'Det er rarere at være i klassen, når du ikke er her', 'Dig vil jeg gerne være mere sammen med', 'Jeg tror, du nogle gange føler dig udenfor'. Også elevmægling, som lektor Jette Kofoed skriver om i antologien, kan ses som en metode, der gør det uklart, hvor autoriteten er placeret.

MIDDELALDERLIGE METODER

Hanne Knudsen har lavet interview og observeret på en forstadsskole til København. Her er hun blandt andet stødt på en episode, som hun og Helle Bjerg i artiklen sammenligner med fortællinger fra 50'ernes skole.

Episoden fandt sted i 2006 og viser, at nutidens lærere har mistet monolet på at bestemme, hvornår eleverne er gået over stregen, fordi autoriteten svinger mellem at være placeret hos læreren eller være til forhandling.

Sagen begynder med, at en lærer har aftalt med eleverne i to 4. klasser, at hvis man gør noget forkert tre gange – og får tre streger – så skal man som straf sidde på en stol hvert frikvarter i en uge. Der er så tre drenge, der får tre streger, fordi de blandt andet har løbet på gangen. Derfor skal de sidde på en stol hvert frikvarter i en uge.

Det får faren til den ene dreng til at ringe til skolelederen og klage over skolens 'middelalderlige straffemetoder'. Efter en forhandling mellem faren, skolelederen og læreren bliver løsningen, at læreren skal afblæse straffen efter tre dage for netop denne dreng.

Hun tager en snak med drengen, hvor hun spørger ham, om han godt vidste, hvorfor han skulle sidde på stolen? Det siger han ja til. Så spørger hun, om tre dage har været nok? Det siger han nej til. Om fem dage var bedre? "Ja", siger drengen. →

"I DAG SKAL SKOLEN FÅ BARNET TIL SELV AT ØNSKE DEN RIGTIGE ADFÆRD."

Ifølge Hanne Knudsen viser eksemplet, at den straf, der i sig selv var ubehagelig nok at idømme eleverne, pludselig bliver helt umulig.

"Læreren kan ikke sige 'skal du være fræk?' og beslutte, at tre dage var nok. For drengen ved jo bedst selv, om det var nok. Hun kan heller ikke beslutte, at tre dage ikke var nok, for det har skolelederen gjort umuligt. Der er kort sagt ikke meget at gøre. Med sit lille 'nej' har drengen udpeget lærerens afmagt," siger hun.

FOUCAULTS MAGTBEGREB

Helle Bjerg og Hanne Knudsens undersøgelse af magt og modstand i skolen sker ved hjælp af en videreudvikling af Foucaults magtbegreb. Ifølge Foucault er magt ikke en ressource placeret hos nogle bestemte. For eksempel har læreren ikke magten over eleven.

"Magt ses som en relation, hvor man skaber hinandens handlerum. Magt er at handle på andres handlinger – at skabe det mulighedsrum, der kan handles i. I den gamle skole skete det for eksempel ved, at læreren truede, roste eller inspirerede eleven. Det sker også i dag. Men at søge at skabe elevens vilje forudsætter en ny magtform: Empowerment eller mægtiggørelse. I den magtform er en del af målet at placere autoriteten hos eleven. Og at uddele straf bliver derfor ekstra ubehageligt," mener Hanne Knudsen.

Mens der tidligere var færre modstandsmuligheder for eleverne, kan lærerne i dag ikke være helt sikre på, hvilken reaktion det afstedkommer, når de iverksetter en elev.

"En af de kvinder, Helle Bjerg har interviewet, var ikke bange for lussinger. Det var en stærk modstandsform i 50'ernes skole. For hvilke magtmidler havde læreren over for den elev, der ikke frygtede en straf? Modstandsformerne i dagens skole er blevet mere mangfoldige. Vi kalder for eksempel drengens 'nej' for modstand, fordi han med det svar udpeger dobbeltheden i situationen: Det uafgjorte i om læreren kan straffe ham eller ej."

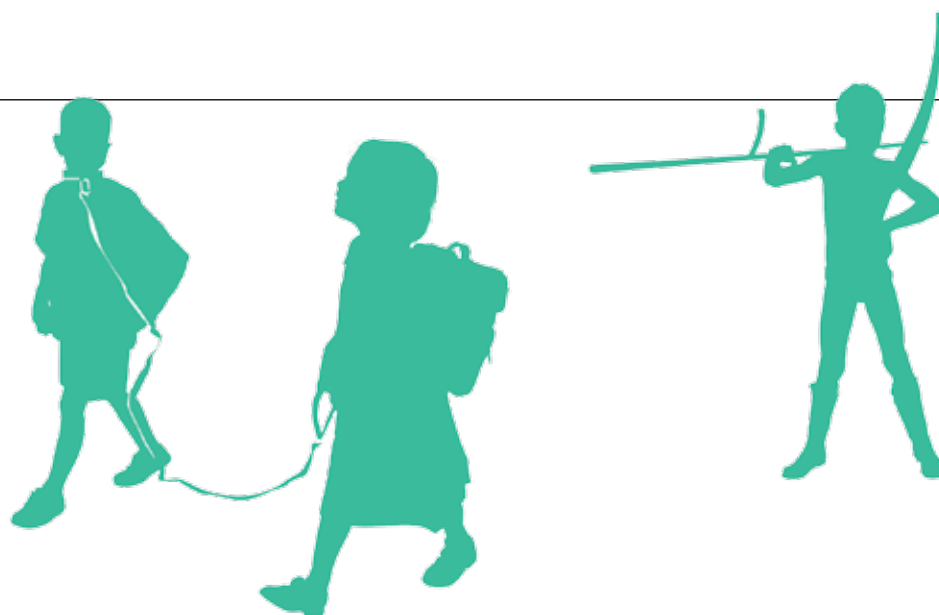
DEN ERFARNE LEDER

Ifølge Hanne Knudsens studier på den københavnske forstads-skole kræver det både mod og erfaring at kunne straffe på en måde, der vinder accept blandt elever, forældre, kolleger og skolens ledelse. På skolen er der især stor respekt om skolelederens evne til at sanktionere.

"Det gør hende populær blandt lærerne, at hun tør gå ind i en sag og træffe en beslutning," siger Hanne Knudsen, der af skolens lærere har fået fortalt, at skolelederen ikke er helt typisk.

Lærerne betegner mange andre skoleledere som "badebolde".

"Jeg tror ikke, det er så udbredt, at skoleledere handler, som hun gør. De fleste er mere forsigtige. Hun er i hvert fald ikke en badebold, og hun har ikke noget problem med at skulle "straffe". Hun er populær, fordi hun tør træffe en beslutning og dømme. Hun er god til den form for kommunikation og til at få elevernes og forældrenes samtykke".

Ifølge Hanne Knudsen bliver lærerne på skolen hele tiden stillet over for situationer, hvor de skal tackle udfordringer: Hvad gør man med den elev, som slår de andre? Hvad gør man med den elev, der beholder huen på, selvom man ikke må det på skolen? Hvad gør man med den elev, som virker truende? Eller den, der altid kommer for sent? For lærere i velfungerende lærerteam er det normalt ikke et problem at hente kollegial opbakning, hvis en lærer er i tvivl om, hvordan en sag skal tackles. Lærere i mindre velkørende team har derimod ikke samme mulighed for sparring. De må satse på, at skolelederen er parat til at træde til.

Men det har ifølge Hanne Knudsen den utilsigtede bieffekt, at lederen er med til at undergrave lærernes autoritet.

"Hver gang lederen afgør, om autoriteten er placeret eller til forhandling, gør hun det vanskeligt for lærerne at være selvstændige - som det var tilfældet med den lærer, som har fået elevernes opbakning til, at urolige elever skal sidde på en stol i frikvarteret. Lederen underkender lærerens beslutning, da hun giver faren ret i, at det er en middelalderlig straf, og kræver den stoppet, før ugen er omme. Dermed undergraver hun også lærerens møjsommeligt oparbejdede autoritet," siger Hanne Knudsen.

Hun peger på, at ligesom autoriteten svinger mellem at være hos læreren eller være til forhandling, svinger den også i relationen mellem leder og lærer. Fra ledelse af selvstyring, der gør lærerteamet i stand til at beslutte på egen hånd, til styring, hvor autoriteten er placeret hos lederen.

Ernst Kaper beskrev allerede i 1903 straf som et ubehageligt emne – og straf har altid været et ømtåleligt emne for undervisere, fordi det viser, at det ikke er lykkedes at få eleven til at opføre sig, som man ønskede det.

"AT STRAFFE ER IKKE NOGET, UNDERVISERE BRYDER SIG OM."

"Jeg tror, det er noget, alle undervisere genkender – ikke kun skolelærere. Det samme er tilfældet på universitetsniveau. At straffe er ikke noget, undervisere bryder sig om. Når det så oven i købet kan udpeges som illegitimt af eleven, kan det sætte læreren i en helt afmægtig situation." ■

Af Jakob Albrecht, asterisk@dpu.dk

Festskriftet "Magtballader – 15 fortællinger om magt, modstand og menneskers tilblivelse" er udgivet på Danmarks Pædagogiske Universitetsforlag i anledning af professor Dorte Marie Søndergaards 50 års fødselsdag. Bogen er redigeret af Jette Kofoed og Dorte Staunæs fra Institut for Pædagogisk Psykologi.

HANNE KNUDSEN

Hanne Knudsen, kandidatstipendiat ved Institut for Pædagogisk Psykologi, Danmarks Pædagogiske Universitetsskole. Hanne Knudsens ph.d.-projekt undersøger det diskursive terræn, hvori skole og hjem mødes, og hvordan grænsen mellem skole og hjem sættes.

WWW | www.dpu.dk/om/hakn/

FLEKSIIBILITET KRÆVER

Det er et falsk billede af virkeligheden at udnævne unge mennesker til den fleksible og forandringsparate arbejdskraft. Derimod bevæger den erfarne arbejdskraft sig lettest og mest effektivt i virksomheden, skriver **Jakob Krause-Jensen** i kommentaren.

* Erhvervsrådgivere over hele verden siger, at fleksibilitet og kreativitet er vigtigere end stabilitet og loyalitet. I bogen *Det fleksible menneske* skriver sociologen Richard Sennett, at idéen om det fleksible samfund betyder, at erfaring bliver anset for at være uproduktiv. I stedet peger han på, at fleksibilitet er lig ungdom, og at moderne virksomheder behandler midaldrende som en risikofaktor for virksomhedens konkurrenceevne. Er du over 40 år, så kan du ikke tænke mere. Er du over 50 år er du udbændt, tror de fleste yngre kollegaer – og måske også du selv.

Fra min egen forskning på virksomheden Bang & Olufsen mødte jeg da også dette billede. En tidligere leder ved Bang & Olufsen fortalte mig følgende: "I grunden tror jeg, at vi må indse det faktum, at unge mennesker flytter sig hurtigt nu om dage. I fremtidens virksomhed vil kontinuitet ikke være vigtig. Jo mere erfaren du bliver, jo mere hænger du fast i rutiner. Jeg tror, vi er nødt til at indse, at de fleste ældre ansatte synes at mangle evnen og lysten til forandring."

Lederens udtalelse er lige så skarp, som den er konservativ i sin bekræftelse af, hvad der efterhånden synes at være gældende visdom: Altså overbevisningen om, at unge ansatte ikke er låst af gamle procedurer; men opfindsomme, nysgerrige og parate til at bevæge sig ud i nye områder.

Men måske er det hverken rigtigt – eller specielt klogt – at sige, at fleksibilitet automatisk rimer på ungdom. Mine forskningsresultater gør i hvert fald denne konklusion diskutabel. På Bang & Olufsen var de erfarne ansatte generelt modtagelige for nye måder at gøre tingene på, mens de yngre ansatte beklagede sig over den fleksible netværksorganisations nye måder at arbejde på.

Før jeg startede min undersøgelse i Bang & Olufsens produktudviklingsafdeling, fortalte både ledere og senioringeniører mig, at jeg skulle forberede mig på, at mange af de mere erfarne ansatte ville begræde den generelle udvikling af organisationen. Deres forventninger var, at de erfarne ansatte ville tale om et 'kulturtab', og at de ville savne de gode gamle dage.

Mine interview bekræftede ikke dette. Tværtimod. Uden undtagelse foretrak de erfarne ingeniører den nye fleksible

projektorganisation i forhold til de gamle afdelingers mere rigide opdelinger og procedurer. Det var de unge, som ikke kunne finde fodfæste, men til gengæld fandt anledning til at udtrykke frustration.

Hvordan kan det være? Kan det passe?

Richard Sennett påpeger, at ordet fleksibilitet kom ind i det engelske sprog omkring det 15. århundrede: Ordet var oprindeligt knyttet til et træes evne til både at bøje sig og rette sig op igen. Overført til vore dages idé om det 'fleksible regime' handler det om, at mennesket skal kunne tilpasse sig skiftende vilkår uden at bukke under for dem. Forestillingen om fleksibilitet er forbundet med en række andre begreber som 'netværk' og forestillinger om at være let på fødderne, mobil og omstillingsparat. Virksomhedskonsulenter forklarer, at vi skal være 'gazeller' snarere end 'dinosaurer', 'speedbåde' snarere end 'supertankere'. Metaforer som er med til at understøtte forestillingen om, at ungdommelig spændstighed og mobilitet er forudsætninger for de fleksible organisationsformer. Og at erfaring og alder er dødvægte. Men mit materiale tyder på det stik modsatte.

Konklusionen, som ved første øjekast kan virke paradoks, er nemlig, at omstillingsparathed kræver erfaring. Flexibilitet forudsætter stabilitet! I forlængelse af ordets oprindelige betydning er pointen den, at fleksibilitet kræver rødder, nemlig de rødder – det rodnet – som kun erfarne folk har haft mulighed for at slå og udnytte.

Jette fra Bang & Olufsens Human Resources afdeling fortalte mig – grinende – en historie om en ung ansat, som kom hen til hende med papir og kuglepen og sagde: "Jeg har hørt, at du kender mange og har masser af forbindelser. Må jeg få dit netværk?" Jettes latter skyldtes, at den nyansatte havde misforstået, ikke bare hvad 'netværk' er, men med sin aggressive og overeffektive attitude afslørede han også en manglende sans for 'spilletets regler'. En anden – stik modsat – fornemmelse for brugen af netværk blev illustreret af et bon mot, som Frank – en anden ansat ved Bang & Olufsen – havde på sin computerskærm: 'Uformelle netværk er som vilde blomster. De kan ikke dyrkes, kun få lov til at gro'.

STABILITET

'Networking' kræver, at man glemmer eller undertrykker den formelle form for social omgang. Den sociale takt og tone eller 'den regulerede improvisation' bliver selvfølgelig ødelagt af 'novicens' klodsethed, som ikke respekterer den 'følelse' og tålmodighed, som opbygning af et netværk lever af.

Netværk bygges op over år af mennesker, der udveksler gaver eller tjenester og opbygger tillid til hinanden. Organisationserfaring er afgørende for at opbygge netværk, forbindelser og et godt ry. Det tager tid. Ifølge sociologen Pierre Bourdieu er brug af tid en af de vigtigste gaver i de mange små rutineudvekslinger, som bidrager til socialt liv.

Tidsfaktoren er også grundlaget for en vurdering af produktet ved Bang & Olufsen – som ved andre lignende moderne virksomheder. Der bliver hele tiden lavet tidsberegninger, og ingeniører og konsulenter er opmærksomme på deres tidsforbrug. Ligesom tid – som så mange andre steder – også bliver en mangelvare hos Bang & Olufsen, ikke mindst fordi der blev skåret ned på tidsforbruget til konkrete projekter. Det fik nogle medarbejdere til ikke at benytte sig af deres kollegaers forbindelser, fordi de vidste, der var en deadline, og derfor ikke ville forstyrre den koordinerende leder. I stedet tog de den langsomme vej gennem bøggerne. Omvendt brugte de mere erfarne ingeniører etablerede forbindelser til at omgå langsomme og bureaukratiske veje for at nå tingene mere effektivt. For eksempel fortalte Holger mig: "Jeg havde brug for nogle ledninger, som var 7 centimeter længere end dem, jeg havde. Jeg fik dem i løbet af et par dage, fordi jeg kendte en i Italien fra den tid, hvor jeg arbejdede på FREJA-projektet, og så var jeg fri for at gå over i den Centrale Indkøbsfunktion."

Effektiv brug af netværksforbindelser forudsætter 'vaner', en måde at disponere på, indarbejdet gennem lang tids træning og erfaring. Det vil sige, at den modne ingeniør hos Bang & Olufsen demonstrerede bestemte opfattelser og praksisformer, som var faste uden at være styret af 'regler'. Bourdieu understreger vigtigheden af den 'sans for spillet', som udvikles gennem erfaring, og som definerer, hvad man må og ikke må gøre og hvilke ressourcer, man kan bringe i spil på hvilke tidspunkter. Flexibiliteten afhænger således af 'de gamle rotter', der kender smuthuller og genveje.

Diskussionen om den fleksible arbejdskraft i den fleksible virksomhed er ofte meget polariseret. I den ene lejr har vi sociologer som Richard Sennett, som advarer os: De insisterer på, at kravet og idealet om fleksibilitet, mobilitet og ungdommelighed har fatale sociale og moralske konsekvenser. De uophørlige forandringer, som knytter sig til strategier for fleksibilitet, underminerer vores evne til at engagere os i varige forbindelser med andre

mennesker og kollegaer. Dermed forsvinder forudsætningerne for solidaritet og moral. I den anden lejr har vi konsulenter og management-guruer, som tegner et billede af den innovative, omstillingsparate, fleksible virksomhed i absolut modsætning til det regelbundne, erfaringstyngede bureaukrati.

Mine undersøgelser kan ikke bære så store konklusioner. Men når vi ukritisk fejrer forandringsparathed og mobilitet som veje væk fra 'den regelfikserede bureaukratiske organisation' til realiseringen af den 'fleksible, værdibaserede virksomhed', så forsvinder virkelighedens sociale effekter i disse bredpenslede ideologiske modstillinger: For eksempel er der en bestemt udgave af skæbnens ironi, der rammer 'den fleksible organisation' i 'netværkssamfundet'. Ganske vist er der ikke så mange regler, der fortæller medarbejderne i produktudviklingen, hvad de skal gøre. Men nu skal de i stedet minutløst dokumentere, hvad de har gjort, i en form for 'refleksivt bureaukrati'. I lyset af en mobil og omstillingsparat arbejdsstyrke får man brug for en hel del 'bureaukrati' for at fastholde den organisatoriske viden, som ellers var båret af opbygning og fastholdelse af erfarne medarbejdere. ■

Af Eva Gulløv

Vil du læse mere om omstillingsparathed?

Jakob Krause-Jensen anbefaler:

- Jakob Krause-Jensens ph.d.-afhandling "Flexible Firm. Cultural Discourse and Social Practice in a Danish Hi-Tech Corporation", 2005.
- Richard Sennett: "Det fleksible menneske eller arbejdets forvandling og personlighedens nedsmeltning", Forlaget Hovedland 1999.

JAKOB KRAUSE-JENSEN

Adjunkt ved Institut for Pædagogisk Antropologi, DPU. Arbejder på projektet "Stress, nye ledelsesformer og intervention – grænseløst arbejde i offentlige organisationer."

WWW | www.dpu.dk/om/krause

NYE BØGER MODTAGET PÅ REDAKTIONEN

NÅR LÆRING BEVÆGER

Nina B. Schriver

Bogen handler om at kunne balancere mellem fagligt velbegravede og velfunderede valg og samtidig være åben og inkluderende for de komplekse erfaringer, deltagerne i et genoptræningsforløb bidrager med og udvikler.

FADL'S FORLAG

SKÆLD MINDRE UD

Erik Sigsgaard

Bogens ærinde er ikke at give forældre dårlig samvittighed eller påstå, at al opdragelse kan foregå i evig idyl, eller et forsøg på at opstille en manual over den perfekte opdragelse. Derimod viser forfatteren gennem historier om samlivet mellem børn og voksne, hvordan og hvorfor det nogle gange går galt, men især hvordan man kan få det til at fungere på en respektfuld og anerkendende måde.

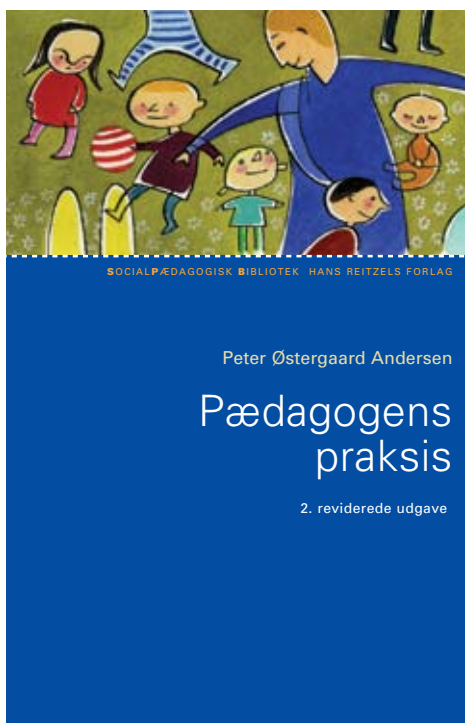
HANS REITZELS FORLAG

FORESTILLINGSANALYSE

Michael Eigtved

Bogen er baseret på den nyeste teatervidenskab og tilbyder analysemetoder og tilgange til forskellige former for iscenesættelse. Der sættes fokus på udvekslingen mellem optrædende og tilskuere. Det er oplevelsens karakter og potentiale, samt præmisserne for dens opståen, der er i centrum.

FORLAGET SAMFUNDSLITTERATUR

PÆDAGOGENS PRAKSIS

Peter Østergaard Andersen

Bogen beskriver de betingelser, pædagoger er underlagt, både de udefrakommende og dem, de selv skaber i det daglige samvær med kolleger, børn og forældre. Den diskuterer fornuften i de pædagogiske handlinger og indskærper vigtigheden af at afklare og beskrive den særlige form for fornuft, der karakteriserer hverdagen.

HANS REITZELS FORLAG

TIDSSKRIFT FOR DANS I UDDANNELSE

Susanne Ravn & Charlotte Svendler Nielsen (red.)

Tidsskriftet er et forum for faglig udvikling og udveksling og fungerer som samlingspunkt for alle, der arbejder med dans i uddannelsessammenhænge. Dette første nummer lægger ud med artikler, der vedrører dans i skolesammenhæng og i læreruddannelsen.

FORLAGET BAVNEBANKE

EFFEKTIV UNDERVISNING

Peter Brodersen, Per Fibæk Laursen, Karsten Agergaard, Niels Grønæk Nielsen, Frans Ørsted Andersen

Effektiv undervisning stiller skarpt på lærer-elevsamarbejdet i undervisningslokalerne i flere end 10 store cases - didaktiske nærbilleder - der giver mulighed for at iagttage, analysere og vurdere de kvaliteter, der fremmer læringen og det gode samspil mellem lærere og elever.

GYLDENDALS LÆRERBIBLIOTEK

DIDAKTIK & PÆDAGOGIK

Hans Jørgen Kristensen

En ny grundbog til de pædagogiske fag, som behandler de didaktiske og pædagogiske spørgsmål i nær sammenhæng med skolens praksis. Herudover indeholder bogen øvelser og spørgsmål til overvejelse samt litteraturforslag til videre studier.

GYLDENDALS LÆRERBIBLIOTEK

LIVETS PÆDAGOGIK?

Pia Rose Böwadt

Livets pædagogik? tegner et billede af den danske livsfilosofi, dens historie og forhold til pædagogik. Det primære fokus er filosofen K.E. Løgstrup, hvis store forfatterskab senere har inspireret pædagogiske kredse. Forfatteren præsenterer en kritisk analyse af den pædagogiske livsfilosofi og rejser spørgsmålet: Egner den pædagogiske livsfilosofi sig til den danske folkeskole?

GYLDENDALS LÆRERBIBLIOTEK

DANSK, KULTUR OG KOMMUNIKATION FOR PÆDAGOGER

Pernille Bjarnhof Storm (red.)

Antologien er tilrettelagt til danskfaget på den nye pædagoguddannelse og rummer både teoretiske afsnit, eksempler fra praksis og ideoplæg til pædagogisk arbejde. Den berører bl.a. emnerne danskfagets historie, sproglig udvikling og sprogstimulering, ungdomskultur, fortælling og livshistorier samt børn og medier.

FRYDENLUND

SUPERVISION AF PSYKOTERAPI

Claus Haugaard Jacobsen og Karen Vibeke Mortensen (red.)

Trods flere lighedspunkter med psykoterapi, pædagogik og konsultation er psykoterapisupervision et selvstændigt virksomhedsområde. Bogens første del handler om centrale begreber og metoder og fremstiller dermed psykoterapisupervisionens egen teoridannelse. Bogens anden del handler om de særlige forhold ved supervision af en række specialiserede behandlingsformer.

AKADEMISK FORLAG

SKØNHEDEN SKER

Ole Fogh Kirkeby

I bogen anlægger forfatteren et radikalt nyt perspektiv på skønheden som vores grundforhold til verden. Begivenhedens væsen er - midt i al den glæde og sorg, triumf og nederlag, som den bringer os - først og fremmest skønhed. Skønheden sker og går gennem alle konstruktioner og diskurser, gennem alt eventmageri, som det eneste sikre vidnesbyrd om, at verden findes.

FORLAGET SAMFUNDSSLITTERATUR

SKOLELEDELSE OG LÆRINGSMILJØ

Ole Hansen (red.)

Bogen er den første i en række temaer om implementering af LP-modellen - Læringsmiljø og Pædagogisk analyse – som er en pædagogisk analysemodel baseret på systemteori og forståelse af læringsmiljøets betydning for elevernes sociale og faglige læring. Hovedkonklusionen er, at systematisk arbejde med læringsmiljøet på skolen giver resultater for elevernes læringsudbytte, og at dette arbejde har de bedste betingelser, hvis skolelederen sætter sig i spidsen for udvikling af skolens kultur, læringsmiljø og kommunikation.

DAFOLO

MILJØTERAPI MED BØRN OG UNGE

Lars Rasborg

Miljøterapi er en behandlingsmetode for omsorgssvigtede børn og unge. Metoden tager udgangspunkt i en erkendelse af, at omsorgssvigtede børn og unge forventer at blive svigtet igen. Når et barn anbringes uden for hjemmet, vil det derfor forsøge at beskytte sig selv. Bogen er den første danske grundbog om emnet. Den beskriver udviklingspsykologiske og miljøterapeutiske tankegange samt en lang række miljøterapeutiske metoder og eksempler.

AKADEMISK FORLAG

VERDENS BEDSTE PÅHIT

Jørgen Gaare og Øystein Sjaastad

En filosofisk analyse, hvor man introduceres til forskellige filosoffer og analyser af Astrid Lindgrens verden. De enkelte romaner og personer deri læses igennem en eller flere filosofers briller: Platon & Sokrates følges af Kant, Hume, Hegel og Marx. Formålet er at vise, hvor stærkt og centralt Astrid Lindgrens forfatterskab er, og hvor meget det betyder, at vi læser bøgerne for os selv og for vore børn.

FORLAGET KLIM

“Ser du (..) et menneske, behersket af bu-
gens begær, ligesom krybe på jorden, er det
ikke et menneske, du ser, men en plante.
Ser du et andet menneske, forblændet af
sine forestillingers gøglebilleder som af Ka-
lypso og fortryllet af deres besnærende lok-
kemad, priggivet sine sansers herredømme,
er det et dyr og ikke et menneske du ser.”

GIOVANNA PICO DELLA MIRANDOLA

Udgiveradresseret
Maskinel Magasinpost
ID-nr. 42 482

Afsender:
Postboks 7777
7000 Fredericia

Udgiver:
DPU
Tuborgvej 164
2400 København NV